

ชื่อเรื่อง	การรับข่าวสารการรณรงค์ป้องกันโรคไข้เลือดออกกับพฤติกรรม การกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายของประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่
ชื่อผู้เขียน	นางสาวประไพพรรณ อินทรสุข
ชื่อปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์
ประธานกรรมการที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์อ้อมทิพย์ เมฆรักษาวนิช แคมป์

บทคัดย่อ

170345

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบการรับข่าวสารการรณรงค์ป้องกันโรคไข้เลือดออก กับผลของสื่อในการรณรงค์ที่มีต่อพฤติกรรมการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายของประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่ โดยการสัมภาษณ์ประชาชนในเขตอำเภอเมือง อำเภอแม่ริมและอำเภอแม่แตง จำนวนทั้งสิ้น 124 คนที่ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์-มีนาคม 2547 การสัมภาษณ์ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกและทัศนคติต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก ตอนที่ 2 การรับข่าวสารในชีวิตประจำวัน และการรับข่าวสารการรณรงค์ โรคไข้เลือดออก และตอนที่ 3 ผลการรับข่าวสารที่มีต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก นอกจากนี้ยังมีการนำเอาข้อมูลการสำรวจลูกน้ำยุงลายตามบ้านที่สัมภาษณ์ มาเปรียบเทียบกับข้อมูลที่ได้จากสัมภาษณ์ว่ามีความสัมพันธ์กันเพียงใด ข้อมูลต่าง ๆ นำมาบันทึกด้วยโปรแกรม SPSS วิเคราะห์เป็นร้อยละ คะแนนเฉลี่ย ค่าสถิติ Chi-square, ANOVA และสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ Pearson และนำเสนอในเชิงพรรณนา

ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 40 ปี เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ระดับการศึกษาส่วนใหญ่จบการศึกษาไม่เกินมัธยมศึกษาตอนปลาย อาชีพของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพค้าขายและรับจ้าง รายได้ของครอบครัวต่อเดือนในเขตอำเภอเมืองโดยเฉลี่ยสูงกว่าอำเภอแม่ริมและอำเภอแม่แตง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกของทั้งสามชุมชน โดยรวมแล้วอยู่ระดับปานกลางและไม่มีความแตกต่างกัน นอกจากนี้ยังพบอีกว่ากลุ่มแม่บ้าน ผู้ว่างงานหรือผู้สูงอายุมีความรู้น้อยกว่าเด็กนักเรียนหรือวัยกลางคน ส่วนทัศนคติต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก ของกลุ่มตัวอย่างทั้งสามชุมชน อยู่ในระดับดีและไม่แตกต่างกัน

การรับข่าวสารในชีวิตประจำวันของกลุ่มตัวอย่างในเขตอำเภอเมือง อำเภอแม่ริม และอำเภอแม่แตงไม่แตกต่างกัน โดยโทรทัศน์เป็นช่องทางที่กลุ่มตัวอย่างทั้งสามเขตเปิดรับข่าวสารมากกว่าสื่อชนิดอื่น รองลงมาได้แก่วิทยุ การพูดคุย หนังสือพิมพ์ แผ่นป้ายขนาดใหญ่ ใบปลิว/แผ่นพับและหอกระจายข่าว/เสียงตามสาย ซึ่งสื่อประเภทหลังนี้เป็นสื่อที่กลุ่มตัวอย่างในชนบทได้รับข่าวสารมากกว่าชุมชนอื่น สำหรับการรับข่าวสารการรณรงค์ป้องกันโรคไข้เลือดออกจากสื่อ

170345

ต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่างทั้งสามอำเภอไม่มีความแตกต่างกัน โดยรับทราบจากโทรทัศน์มากที่สุด สื่อที่ได้รับรองลงมาได้แก่ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข วิทยุ นุคคลในครอบครัว หอกระจายข่าว/เสียงตามสาย เพื่อนบ้าน หนังสือพิมพ์ แผ่นป้าย ครุ ใบปลิว/แผ่นพับ/โปสเตอร์ การเดินขบวนและนิทรรศการ สำหรับหอกระจายข่าว/เสียงตามสายนั้นพบว่า มีบทบาทในการเผยแพร่ข่าวสารการรณรงค์มากที่สุด ในชนบท นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างระบุนว่าการรณรงค์และข่าวสารการแพร่ระบาดของโรคไข้เลือดออกมีผลต่อการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามผลการสำรวจลูกน้ำยุงลายพบว่า ดัชนีความชุกลูกน้ำยุงลายในครัวเรือน (House index) ของทั้งสามชุมชนไม่แตกต่างกัน กลุ่มที่บอกว่ามีการกำจัดลูกน้ำยุงอย่างสม่ำเสมอมีค่าดัชนีความชุกพอ ๆ กับกลุ่มที่บอกว่าทำไม่สม่ำเสมอหรือไม่เคยทำ ความรู้ทั่วไป ทักษะคติเกี่ยวกับโรคไข้เลือด และการรับข่าวสารการรณรงค์โรคไข้เลือดออก ไม่มีความสัมพันธ์กับดัชนีความชุกลูกน้ำยุงลาย แต่การรับข่าวสารในชีวิตประจำวันมีความสัมพันธ์เชิงลบ

ผลการศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การรับข่าวสารการรณรงค์ป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่ มีผลน้อยมากต่อพฤติกรรมกำจัดลูกน้ำยุงลาย การปรับวิธีการให้ความรู้ผ่านสื่อต่าง ๆ โดยเน้นกลุ่มที่อยู่บ้านในเวลากลางวัน และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทมากขึ้นในการรณรงค์ อาจทำให้เกิดผลดีต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกมากขึ้น

Title	Information perception of the campaign of Dengue haemorrhagic fever prevention and public behaviour of eradication of mosquito breeding place in Chiang Mai
Author	Miss Prapaipan Intarasuk
Degree of	Master of Art in Communications
Advisory Committee Chairperson	Associate Professor Omtip Mekrugsawanich

ABSTRACT

170345

The purpose of this quantitative study was to know the information perception of the campaign of Dengue Haemorrhagic fever (DHF) prevention and its impact on public behaviour of eradication of mosquito breeding place in Chiang Mai Province. A total of 124 people living in Amphoe Mueang, Amphoe Mae Rim and Amphoe Mae Teang were selected by multi-stage cluster sampling for interviewing during February to March 2004. The interviewed information consisted of Part I-General information about the interviewers, general knowledge of DHF and attitude on prevention of the disease; Part II- Information perception in their daily life and information perception related to the campaign of DHF prevention; Part III- the impact of information perception on the public behaviour of eradication of DHF. In addition, data of larval survey were compared with the results of interviews to see their correlation. Data entry was performed by using SPSS and they were analyzed and descriptively presented as percentage, average, Chi-square, ANOVA and Pearson correlation.

The results revealed that the studied population were mainly over 40 years of age. Females were predominated. The majority had an education level of not over high school. The main occupations were small business and temporary workers. The monthly income per household was higher among the Amphoe Mueang group with a lesser extent Amphoe Mae Rim and Amphoe Mae Teang groups. The three groups had a moderate general knowledge of DHF that was not significantly different. Housewives, unemployed persons and elders appeared to have lesser knowledge than students or middle aged groups. The attitude on DHF prevention among the three groups was good and not significantly different.

The information perception in their daily life was not significantly different. Television was the most common medium for receiving information among the three groups followed by radios, personal communication, newspapers, leaflets/posters and local broadcast,

respectively. It is interesting to note that local broadcast played more important role in rural areas. The information perception of the campaign of DHF prevention was similar among the three groups. Television was the main source of the information followed by health officers/volunteers, personal communication in family, local broadcast, neighbours, newspaper, posters, teachers, and leaflets. Local broadcast played more important role in rural areas. In addition, the studied groups informed that the campaign and the news of outbreaks could increase their activity of eradicating the larval breeding places. However, the larval density measured as House Index (HI) among the three groups was not significantly different. Those with or without a reported regular eradication of larvae had a similar HI. The knowledge, attitude of DHF and information perception of the campaign had no correlation with the HI, but the daily information perception had a negative correlation with the HI.

The results of this study indicate that the information perception of the campaign of DHF of Chiang Mai people had very little impact on their behaviour in eradication of mosquito larvae. Improvement of DHF prevention may be achieved by increasing health education via media focusing on people staying at home during the day time, and increasing the role of local governments on the campaign.